

การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา
พุทธศักราช 2538 มหาวิทยาลัยขอนแก่น
THE CURRICULUM EVALUATION OF THE MASTER OF
EDUCATION IN SOCIAL STUDIES B.E. 2538
KHON KAEN UNIVERSITY

สร้อย เลหาพันธ์ (Saril Laohapant)*

เยาวภา ประคองศิลป์ (Yaevapa Prakongsilpa)**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา พุทธศักราช 2538 มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP (CIPP Model) เป็นกรอบในการประเมินหลักสูตร 4 ด้าน คือ ด้านบริบทของหลักสูตร ด้านปัจจัยเบื้องต้นในการผลิต ด้านกระบวนการใช้หลักสูตร และด้านผลผลิต เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดตรวจสอบรายการ มาตรฐานประมาณค่า และปลายเปิด จำนวน 4 ชุด โดยเก็บข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถาม 249 คน ประกอบด้วยอาจารย์ 6 คน นักศึกษา 10 คน มหาบัณฑิต 118 คน และผู้ใช้มหาบัณฑิต 115 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่า ที ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

- 1) ด้านบริบทของหลักสูตร อาจารย์ นักศึกษา และมหาบัณฑิต มีความเห็นว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ในทุกประเด็นหลักได้แก่หลักการและเหตุผลของหลักสูตร ($\bar{x} = 4.33, 4.37$ และ 4.38 ตามลำดับ) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ($\bar{x} = 4.33, 4.30$ และ 4.42 ตามลำดับ) โครงสร้างของหลักสูตร ($\bar{x} = 4.83, 4.06$ และ 4.39 ตามลำดับ) และเนื้อหาวิชาของหลักสูตร ($\bar{x} = 4.12, 4.27$ และ 4.28 ตามลำดับ)
- 2) ด้านปัจจัยเบื้องต้นในการผลิต อาจารย์ นักศึกษา และมหาบัณฑิต มีความเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ในทุกประเด็นหลักได้แก่อาจารย์ผู้สอน ($\bar{x} = 4.03, 4.35$ และ 4.45 ตามลำดับ) ผู้เรียน ($\bar{x} = 3.90, 4.07$ และ 4.23 ตามลำดับ) สถานที่เรียน ($\bar{x} = 3.79, 3.86$ และ 4.03 ตามลำดับ)

คำสำคัญ: การประเมินหลักสูตร หลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษา

Keywords: Curriculum Evaluation, Social Studies Programme

* นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.55, 3.84$ และ 3.98 ตามลำดับ) วัสดุและครุภัณฑ์การศึกษา ($\bar{x} = 3.61, 3.60$ และ 3.58 ตามลำดับ) สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.55, 3.84$ และ 3.98 ตามลำดับ) วัสดุและครุภัณฑ์การศึกษา ($\bar{x} = 3.61, 3.60$ และ 3.58 ตามลำดับ)

3) ด้านกระบวนการใช้หลักสูตร อาจารย์ นักศึกษา และมหาบัณฑิต มีความเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก ในทุกประเด็นหลักได้แก่การบริหารจัดการหลักสูตร ($\bar{x} = 3.66, 4.05$ และ 4.18 ตามลำดับ) กระบวนการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.85, 4.40$ และ 4.36 ตามลำดับ) การวัดและประเมินผล ($\bar{x} = 3.97, 4.17$ และ 4.24 ตามลำดับ)

4) ด้านผลผลิต ประเด็นหลัก ได้แก่ คุณลักษณะของบัณฑิตที่มีคุณภาพ มหาบัณฑิตและผู้ใช้ มหาบัณฑิต เห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.34$ และ 4.08 ตามลำดับ) คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ มหาบัณฑิตมีความเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$) ผู้ใช้มหาบัณฑิตมีความเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.29$) และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาบัณฑิตและผู้ใช้มหาบัณฑิตมีความเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.33$ และ 3.98 ตามลำดับ)

5) เปรียบเทียบผลผลิตของหลักสูตร ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของมหาบัณฑิตที่เป็นจริงกับที่ผู้ใช้มหาบัณฑิตคาดหวังพบที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย

ABSTRACT

The purpose of the present study was to evaluate Khon Kaen University's M. Ed. Degree Curriculum of B.E. 2538 (1995) using the CIPP Model as evaluation frame on the 4 aspects of the context of the curriculum, the initial production factors, curricular implementation process, and the products of the curriculum. The tools used for the study were 4 sets of open-ended questionnaire with a check-list and rating-scale to be used with 4 different groups of people connected with the curriculum. Of the 249 persons who responded to the questionnaire, 6 were instructors in the curriculum, 10 current graduate students enrolled in the degree program, 118 M. Ed. graduates of the program, and 155 employers of the M. Ed. graduates. The collected data were analyzed by means of percentage, arithmetic mean, standard deviation, and a t-test.

The findings:

1) On the aspect of the context of the curriculum, the instructors, graduate students and M. Ed. degree holders expressed their favorable opinions at a "high" level for each of the main points, i.e. the rationale ($\bar{x} = 4.33, 4.37,$ and $4.38,$ respectively), the objectives of the curriculum ($\bar{x} = 4.33, 4.30,$ and $4.42,$ respectively), the structure of the curriculum ($\bar{x} = 4.83, 4.06$ and $4.39,$ respectively), and the course content ($\bar{x} = 4.12, 4.27,$ and $4.28,$ respectively).

2) On the aspect of initial production factors, the respondents expressed their favorable opinions at a "high" level for each of the main points, i.e. the instructors participating in the instruction and operation of the curriculum ($\bar{x} = 4.03, 4.35, \text{ and } 4.45$, respectively), the students ($\bar{x} = 3.90, 4.07, \text{ and } 4.23$, respectively), the venue of instruction ($\bar{x} = 3.79, 3.86, \text{ and } 4.03$, respectively), the instructional media ($\bar{x} = 3.55, 3.84, \text{ and } 3.98$, respectively), the educational equipment and materials ($\bar{x} = 3.61, 3.60, \text{ and } 3.58$, respectively).

3) On the aspect of the implementation of the curriculum, the respondents expressed their favorable opinion at a "high" level for each of the main points, i.e. the management of the curriculum ($\bar{x} = 3.66, 4.05, \text{ and } 4.18$, respectively), the instructional process ($\bar{x} = 3.85, 4.40, \text{ and } 4.36$, respectively), the measurement and evaluation ($\bar{x} = 3.97, 4.17, \text{ and } 4.24$, respectively).

4) On the aspect of the products of the curriculum, the employers and the M. Ed. degree holders expressed their favorable opinions regarding the quality characteristics of the graduates at a "high" level ($\bar{x} = 4.34 \text{ and } 4.08$, respectively). Regarding the desirable characteristics of the graduates of the curriculum, the M. Ed. degree holders themselves expressed a "highest" level of favorable opinion ($\bar{x} = 4.52$), while the employers expressed a "high" level of opinion ($\bar{x} = 4.29$). As to the point of desirable characteristics of Khon Kaen University's graduate degree holders, both the graduates and employers of the graduates expressed a "high" level of favorable opinion. ($\bar{x} = 4.33 \text{ and } 3.98$, respectively).

5) A comparison of the true desirable characteristics and the expected desirable characteristics of the Master's degree graduates as expressed by the employers revealed a significant level of difference at the .05 level which met the research hypothesis.

1. บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการด้านต่างๆ ของโลกยุคโลกาภิวัตน์มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจของทุกประเทศรวมทั้งประเทศไทยด้วย จึงจำเป็นต้องมี การพัฒนาพื้นฐานการศึกษาของประชาชนให้มีคุณภาพเพียงพอแก่การที่จะเรียนรู้วิชาการใหม่ ๆ (วนิดา เพ็ญกิ่งกาญจน์, 2542) เพราะการพัฒนาประเทศ จะบรรลุความสำเร็จได้ต้องอาศัยพื้นฐานการศึกษา ของพลเมืองในประเทศเป็นสำคัญดังนั้นการพัฒนา

การศึกษาจึงจำเป็นต้องจัดให้สอดคล้อง กับกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคม การศึกษาถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่จะกำหนดการพัฒนาความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติ และเป็นกระบวนการในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อให้ได้ประชากรที่มีคุณภาพ อันจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศในทุกๆ ด้าน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง โดยเฉพาะการ ศึกษาในระดับอุดมศึกษา ที่รัฐจัดให้กับคนในชาติ ที่อยู่ในวัยหนุ่มสาวซึ่งจะเป็นกำลังที่สำคัญของประเทศชาติ ต่อไป ดังที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดสาระในหมวด 1 มาตรา 6 ไว้ว่า “การจัดการศึกษา ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมพร้อมวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” (กรมสามัญศึกษา, 2543) แต่อย่างไรก็ตาม ในการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพของประชากรภายในประเทศนั้น จำเป็นที่จะต้องพิจารณาถึงการจัดหลักสูตร เพราะหลักสูตรมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้การศึกษามีบรรลุเป้าหมายที่วางไว้เพราะหลักสูตรเป็นตัวกำหนดเนื้อหา แนวทางการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการศึกษา (กาญจนา คุณารักษ์, 2527) การประเมินหลักสูตรเป็นวิธีที่นักพัฒนาหลักสูตรใช้เป็นเครื่องมือในการสะท้อนว่าหลักสูตรก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปตามเป้าหมายหรือไม่ นอกจากนั้นยังช่วยกำหนดว่าส่วนไหนของหลักสูตรที่มีความจำเป็นต้องปรับปรุง และเสนอแนวทางหลักการ วิธีการที่มีผลต่อการปรับปรุง ตลอดจนให้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจคุณค่าของหลักสูตรทั้งหมด หรือองค์ประกอบของหลักสูตรว่าส่วนใดยังมีคุณค่า (อัญชลี สารรัตน์, 2547) ในการจัดหลักสูตรนั้น ไม่มีหลักสูตรใดที่จัดไว้ได้อย่างสมบูรณ์โดยไม่ต้องมีการปรับปรุง เมื่อสังคมมีการเปลี่ยนแปลง หลักสูตรควรมีการเปลี่ยนแปลงไปด้วย แต่จะเปลี่ยนแปลงไปในรูปแบบใด หรือขั้นตอนใด หรือเวลาใด จะต้องมีข้อมูลมาประกอบการตัดสินใจ การประเมินผลหลักสูตรจึงควรจะดำเนินการและกระทำอยู่เสมอ เพื่อปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพดีที่สุดในธรรมบารุง, 2527)

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศึกษาของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ได้เปิดสอนมาตั้งแต่ 2538 จนถึงปัจจุบัน ได้มีการผลิตมหาบัณฑิตออกมารับใช้สังคมเป็นระยะเวลา กว่าสิบปีแล้ว แต่ยังไม่เคยมีการประเมินหลักสูตร ที่ทำทั้งระบบ มีแต่เพียงประเมินความพึงพอใจของผู้สำเร็จการศึกษา โดยอรรถกฤษญา เบ้าจรรยา และสัมพันธ์ จากถิ่นขจรไกล ได้ทำการวิจัยในปี 2548 ในเรื่องความพึงพอใจของผู้สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่าผู้สำเร็จการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาทุกสาขามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกด้าน ในขณะที่สาขาวิชาสังคมศึกษาเห็นว่า ควรจะมีการปรับปรุงหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป การประเมินหลักสูตรทั้งระบบจะช่วยให้ทราบข้อมูลในส่วนที่ควรปรับปรุงแก้ไขได้อย่างรอบด้านมากขึ้น

ในการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา พุทธศักราช 2538 ครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกรูปแบบ CIPP (CIPP Model) ของ Stufflebeam ซึ่งเป็นรูปแบบการประเมินหลักสูตรที่นิยมใช้มากที่สุด (รุจิรัฐ ภูสาระ, 2545 อ้างในสิทธิชัย ศรีสุชาติ, 2550) เป็นทฤษฎีแนวทางในการวิจัย หลักการประเมินด้วยรูปแบบ CIPP เป็นกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำไปวิเคราะห์เพื่อนำผลไปใช้ตัดสินใจในการบริหารหลักสูตร นอกจากนี้ยังเป็นการประเมินหลักสูตรทั้งระบบ โดยการประเมินสภาพข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรในด้านต่างๆ ให้มีความครอบคลุมมากที่สุด การประเมินตามรูปแบบ CIPP มีองค์ประกอบคือ 1) ด้านบริบทของหลักสูตร (Context Evaluation) ได้แก่ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาสาระวิชาของหลักสูตร 2) ด้านปัจจัยเบื้องต้นในการผลิต (Input Evaluation) ได้แก่ ผู้สอน ผู้เรียน สถานที่เรียน

สื่อการสอน วัสดุและครุภัณฑ์การศึกษา 3) ด้านกระบวนการใช้หลักสูตร (Process Evaluation) ได้แก่การบริหารจัดการหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน และการวัดประเมินผลการเรียนมีความเหมาะสมหรือไม่ และ 4) ด้านผลผลิต (Product Evaluation) ที่ได้จากหลักสูตรว่ามหาบัณฑิตมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านที่กำหนดไว้หรือไม่

2. คำถามของการวิจัย

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาสังคมศึกษาพุทธศักราช 2538 มหาวิทยาลัยขอนแก่นที่ได้ใช้มาแล้วยังมีความเหมาะสมหรือไม่

3. วัตถุประสงค์การวิจัย

1) เพื่อประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา พุทธศักราช 2538 มหาวิทยาลัยขอนแก่น

2) เพื่อเปรียบเทียบผลผลิตของหลักสูตรในด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของมหาบัณฑิตที่เป็นจริงกับที่ผู้ใช้มหาบัณฑิตคาดหวัง

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

“การประเมินหลักสูตร” หมายถึง การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา พุทธศักราช 2538 มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยใช้กรอบแนวคิดรูปแบบ CIPP (CIPP Model) ในการประเมิน 4 ด้าน คือ 1) ด้านบริบทของหลักสูตร (Context Evaluation) หมายถึง การประเมินหลักการและเหตุผลของหลักสูตร วัตถุประสงค์ โครงสร้างและเนื้อหาวิชาของหลักสูตร 2) ด้านปัจจัยเบื้องต้นในการผลิต (Input Evaluation) หมายถึง การประเมินตัวป้อนหรือทรัพยากรที่จะนำไปใช้ในหลักสูตร ประกอบด้วย ผู้สอน ผู้เรียน

สถานที่เรียน สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน วัสดุครุภัณฑ์การศึกษา 3) ด้านกระบวนการใช้หลักสูตร (Process Evaluation) หมายถึง การประเมินการใช้หลักสูตร การบริหารจัดการหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียน

4) การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) หมายถึง การประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาตามภารกิจของมหาวิทยาลัยขอนแก่นด้านการผลิตบัณฑิต ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านคุณลักษณะของบัณฑิตที่มีคุณภาพ ด้านคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ และด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น

“หลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษา” หมายถึง หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา พุทธศักราช 2538 มหาวิทยาลัยขอนแก่น

“อาจารย์ผู้สอน” หมายถึง อาจารย์ผู้สอนประจำและอาจารย์ผู้สอนร่วมในหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา พุทธศักราช 2538 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2538 - 2551

“นักศึกษา” หมายถึง นักศึกษาที่ศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา พุทธศักราช 2538 มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในปีการศึกษา 2551

“มหาบัณฑิต” หมายถึง ผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา พุทธศักราช 2538 ที่จบการศึกษาในปีการศึกษา 2540 - 2550

“ผู้ใช้มหาบัณฑิต” หมายถึง ผู้บังคับบัญชา หรือนายจ้างซึ่งมหาบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา พุทธศักราช 2538 ปฏิบัติงานอยู่ด้วย

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ประชากรกลุ่มเป้าหมายแบ่งเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ อาจารย์ 10 คน นักศึกษา 14 คน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี สาขาวิชาสังคมศึกษา พุทธศักราช 2538 มหาวิทยาลัยขอนแก่น 180 คน และผู้ใช้นักศึกษา (ผู้บังคับบัญชา/นายจ้าง) 180 คน รวมจำนวนทั้งหมด 384 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยสำหรับประเมินหลักสูตร ครั้งนี้เป็นแบบสอบถามจำนวน 4 ชุด สำหรับอาจารย์ผู้สอน นักศึกษา มหาวิทยาลัย และผู้ใช้นักศึกษา

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

- 1) แบบสอบถามตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ค่าตอบ แต่ละรายการ มาแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปแบบตาราง
- 2) แบบสอบถามตอนที่ 2 การประเมินบริบทของหลักสูตร (Context Evaluation) การประเมินปัจจัยเบื้องต้นในการผลิต (Input Evaluation) และการประเมินกระบวนการใช้หลักสูตร (Process Evaluation) ในส่วนของแบบสอบถามของอาจารย์ นักศึกษา มหาวิทยาลัย วิเคราะห์ข้อมูล จากคำตอบ แต่ละข้อ และรายด้าน หาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และนำเสนอในรูปแบบตาราง
- 3) การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) โดย มหาวิทยาลัยและผู้ใช้นักศึกษา วิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำเสนอในรูปแบบตาราง สำหรับการเปรียบเทียบค่าที่คาดหวังกับค่าที่เป็นจริง โดยมหาวิทยาลัย วิเคราะห์ข้อมูลจากคำตอบแต่ละข้อ และรายด้าน

หาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และนำเสนอในรูปแบบตาราง ส่วนผู้ใช้นักศึกษา ใช้การทดสอบค่าที (t-test) และนำเสนอในรูปแบบตาราง

4) แบบสอบถามที่เป็นปลายเปิด นำมาจัดเป็นหมวดหมู่ของข้อมูลคำตอบ แล้วแจกแจงความถี่ เรียงลำดับข้อความที่รวบรวมได้ ตามลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย และนำเสนอในรูปแบบตาราง และคำอธิบายประกอบ

7. สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า

1) การประเมินบริบทของหลักสูตร

1.1) ด้านหลักการและเหตุผลของหลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อเสนอแนะเพิ่มเติมได้แก่ หลักการและเหตุผลของหลักสูตรควรจะต้องมีการปรับเปลี่ยนตามสภาพของสังคมที่เปลี่ยนแปลง

1.2) ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก สำหรับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมได้แก่ ควรให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ภาคปฏิบัตินอกห้องเรียนให้มากขึ้น

1.3) ด้านโครงสร้างของหลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก สำหรับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมได้แก่ ในโครงสร้างของหลักสูตรมีบางรายวิชาไม่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มสาระวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

1.4) ด้านเนื้อหาวิชาของหลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก สำหรับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมได้แก่ ควรมีเนื้อหาที่หลากหลายให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน

2) การประเมินปัจจัยเบื้องต้นในการผลิต

2.1) ด้านอาจารย์ผู้สอนมีความเหมาะสม

อยู่ในระดับมาก สำหรับข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนสาขาวิชาสังคมศึกษาเป็นผู้มีคุณลักษณะที่เหมาะสม แต่จำนวนอาจารย์ค่อนข้างน้อย และยังไม่มีอาจารย์ที่มีความรู้บางสาขาวิชาที่ครอบคลุมขอบข่ายของวิชาสังคมศึกษา

2.2) ด้านผู้เรียนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก สำหรับข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ได้แก่ ควร มีกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างรุ่น และควรเพิ่มผู้เรียนให้มากกว่าเดิมเพื่อการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในชั้นเรียน

2.3) ด้านสถานที่เรียนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก สำหรับข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ได้แก่ สถานที่จอดรถไม่เพียงพอควรมีการปรับปรุง

2.4) ด้านสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก สำหรับข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ได้แก่ ควรมีห้องสมุดของสาขาวิชา และควรมีตำราทางสังคมศาสตร์มากกว่าที่เป็นอยู่ปัจจุบัน และควรมีคอมพิวเตอร์ประจำห้องในห้องเรียนและห้องทำงานของนักศึกษา

2.5) ด้านวัสดุและครุภัณฑ์การศึกษา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก สำหรับข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ได้แก่ ควรเพิ่มยานพาหนะของสถาบันและมีการซ่อมบำรุงสม่ำเสมอ

3) การประเมินกระบวนการใช้หลักสูตร

3.1) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก สำหรับข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ได้แก่ ค่าหน่วยกิตในการลงทะเบียนเรียนแพง ควรลดลง หรือตรึงราคาไว้ จะทำให้มีผู้มาเรียนเพิ่มขึ้น และเวลาในการเรียนบางวิชาน้อยเกินไป ทำให้ผู้เรียนเรียนได้ไม่ต่อเนื่อง

3.2) ด้านกระบวนการเรียนการสอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก สำหรับข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ได้แก่ การศึกษานอกสถานที่ควรเพิ่มขึ้น หรือคงไว้ และการใช้สื่อการสอนบางวิชาอย่างน้อยเกินไป

3.3) ด้านการวัดและประเมินผล มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก สำหรับข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ได้แก่ การส่งผลการวัดและประเมินผล บางรายวิชาค่อนข้างช้า

4) การประเมินผลผลิตของหลักสูตร

4.1) การประเมินโดยมหาบัณฑิต

(1) ด้านคุณลักษณะของบัณฑิตที่มีคุณภาพมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากสำหรับข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ได้แก่ ต้องมีความกล้าคิดนอกกรอบในทางบวก ปฏิบัติสิ่งที่ดีให้กับสังคมมีความรู้เท่าทันกับเหตุการณ์สถานการณ์ต่างๆ ในสังคม

(2) ด้านคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ได้แก่ ควรเน้นเรื่องภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเพิ่มขึ้น

(3) ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก สำหรับข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ได้แก่ ควรเน้นเรื่องภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ควรพัฒนาทักษะทางคอมพิวเตอร์

4.2) การประเมินโดยผู้ใช้มหาบัณฑิต

(1) ด้านคุณลักษณะของบัณฑิตที่มีคุณภาพมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อ ผู้ใช้มหาบัณฑิตเห็นว่าคุณลักษณะของบัณฑิตที่มีคุณภาพที่คาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด แต่เมื่อเปรียบเทียบกับคุณลักษณะของบัณฑิตที่มีคุณภาพที่คาดหวังกับที่เป็นจริง พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกข้อ สำหรับข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ได้แก่ ต้องฝึกเป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับ ช่วยเหลือคนรอบข้าง พัฒนาตนเองอยู่เสมอ

(2) ด้านคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อ ผู้ใช้มหาบัณฑิต

เห็นว่าคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ที่คาดหวัง อยู่ในระดับมากที่สุด แต่เมื่อเปรียบเทียบกับคุณลักษณะ ของบัณฑิตที่มีคุณภาพที่คาดหวังกับที่เป็นจริงพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ทุกข้อ สำหรับข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ได้แก่ ควรเน้นเรื่องภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเพิ่มมากขึ้น มีความรับผิดชอบต่อการพัฒนาสังคม เสียสละ เพื่อสังคม โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

(3) ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ย เป็นรายข้อ ผู้ใช้มหาบัณฑิตเห็นว่าคุณลักษณะของ บัณฑิตที่พึงประสงค์ที่คาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด แต่เมื่อเปรียบเทียบกับคุณลักษณะของบัณฑิตที่มีคุณภาพ ที่คาดหวังกับที่เป็นจริงพบว่ามีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ทุกข้อ สำหรับ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ได้แก่ ต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต มีคุณธรรม จริยธรรม

8. ข้อเสนอแนะ

1) ควรมีการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตร มหาบัณฑิตสาขาวิชาสังคมศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น อย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร ให้ทันสมัย

2) ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการค้ำคูณและ ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของการบริหารจัดการหลักสูตร ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่นว่าจะให้คงอยู่ต่อไปหรือไม่ ตลอดจนความเป็นไปได้ในการเปิดหลักสูตร ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษาขึ้นมา ทดแทนในอนาคต โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งอาจมีผู้มาศึกษาต่อเป็นจำนวนมากกว่า

9. เอกสารอ้างอิง

- กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กาญจนา คุณารักษ์. (2527). หลักสูตรและการพัฒนา. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- คู่มือและหลักสูตรบัณฑิตศึกษา. (2549). ขอนแก่น: แอนนา ออฟเซต.
- วนิดา เพ็ญกิงกาญจน์. (2542). การประเมินหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชาเอกภาษาอังกฤษ. เชียงใหม่: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สันต์ ธรรมบำรุง. (2527). หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร. กรุงเทพฯ: ภาคพัฒนาตำราและเอกสารวิชาการ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ.
- สิทธิชัย ศรีสุชาติ. (2550). การประเมินหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต (ต่อเนื่อง) วิชาเอกวิศวกรรม อุตสาหกรรม - เชื่อมประกอบ พุทธศักราช 2543 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

อรกัญญา เบ้าจรรยา & สัมพันธ์ จากถิ่นขจรไกล. (2548). ความพึงพอใจของผู้สำเร็จการศึกษาระดับ
ปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปีการศึกษา
2546. ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
อัณชลี สารรัตน์. (2547). เอกสารคำสอนวิชา 211722 การประเมินหลักสูตร. ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.